

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

Capvt II. Remedium patientiæ est, scire Casus à Deo esse; quibus
hominem vel extollit, vel deprimit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

CAPVT. II.

*Remedium patientia est, scire CASVS
à Deo esse; quibus hominem vel ex-
tollit, vel deprimat.*

§. I.

*Æquius ferri ea, quæ à Deo, quàm quæ à
Fortuna putantur esse profecta.*

Cic. lib. 2.
de Diuin.

*Hoc est Fortuna, quod diximus, &
aliud nihil. Immò ipse M. Tul. ait:
Quid est enim aliud, fors, quid for-
tuna, quid casus, quid euentus, nisi cum sic ali-
quid cecidit, sic euenit, ut vel non cadere, atque
euenire, vel aliter cadere atque euenire potue-
rit? Quod cum ita sit, mirandum est, homi-
nem tam sapientem, sui immemorem, alibi
Fortunæ tantùm tribuisse. Qui etiam illud
ad Atticum suum scripsit: Sed hæc Fors vide-
rit, ea, quæ talibus in rebus plus, quàm ratio
potest. Quantò sapientiùs Comicus ait?*

Cic l. 14.
ad Attic.Terent.
Adelph.

*Illud, quod cecidit Fortè, id arte corrigas.
Etsi enim, quod factum est, infectum fieri
non possit; potest tamen fortiùs tolerari, si
ars, immò si virtus sit, qua agnoscat à bo-
no Deo permissum, aut immissum; quàm si
ab Ate aliqua, aut mala Fortuna existimetur
præparatum. Nam multinominis est; &, ut
docet*

docet Firmicus Maternus, in cœlo, veteres posuerunt, *bonam Fortunam, & malam Fortunam*. Bonam, quam *ἀγαθὴν τύχην* vocant, 5. ab horoscopo signo; malam, quam *κακὴν τύχην* nominant, 6. ab horoscopo signo constituerunt. Vtramque, vt inquit Pacuuius, *insanam, & cacam, & brutam esse perhibent*. Quis *caca* non indignetur, quæ nihil cernit, quò se applicet? quis non succenseat *insane*, quæ tam atrox & instabilis est, nulla de caussa? quis non irascatur *brute*, quæ dignum, aut indignum nequit internoscere? at, si quid à Deo est, est ab intuente omnia, est à sapiente, est à iusto, est à bono. Necesse est ergo, & ipsum esse bona mente datum. AEquiùs autem etiam mala ferimus, si constet, bona mente profecta.

§. II.

Quàm malè quidam Fortunam, Casus, aut Fata accusent?

Vnde calamitatis suæ remedium habent, qui *Casus* sinistra, atq; inopinatos iracundè ferunt: qui incendia, furta, rapinas, spoliationes, naufragia *Fortune* suæ iniquitati ascribunt; neque vnquam desinunt, *Sortis* suæ temeritatem accusare, identidem dicentes: *malo se astro natos; Fortunam alijs*

B 5 bene

bene velle, sibi nouercam esse; aut superos humana non curare. Deo conscio, omnia contingunt; & sæpe quidem nostram patientiam exercente; sæpissimè autem nostram puniente impietatem. Quid *Fortunam* in jus vocant, quæ culpa caret? quid de *Casibus* queruntur, qui humani sunt, & fiunt, sicut fieri solent; immò sæpe etiam, sicut fieri debent? Quid *Fatum* odiosum esse dicunt, quod eorum delicta non præcedit, sed sequitur? Fortasse enim infelices esse meruerunt? aut, si dispositio illa seriésque causarum, absque eorum peccato, miseras illis aduexit; non aduexit, vt fierent impatientes, sed vt occasionem haberent virtutis exercendæ. Itaq; cum talia incidunt, summi Gubernatoris laudent bonitatem, qui eos aduersis *Casibus* vult erudire, vt Hercules, aut potiùs Iobi & heroës patientiâ clari fiant, aut, ne nimium secundis rebus se se efferant atque insolescant. In hunc finem *Fortuna* est

Horat. l.
c. 35.

Præsens vel imo tollere de gradu

Mortale corpus, vel superbos

Vertere funeribus triumphos.

Quid ais, Poëta? non *Fortuna*, aut Antij
Diua, sed *Deus* est, qui superbis resistit, eóf-
que

que, cum merentur, deiicit; humilibus autem dat gratiam. Ille est, qui, ab initio, *deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles.* **Luc. 1. 52.** Non *Casus* id fecit, sed Deus, per *Casum*. Quare qui *Casum* accusant, mordent, lacerant, cani sunt similes, lapidem inuadenti, cum non videt eum, qui proiecit. Itaque si *Casus* in pœnam est, iudici ascribite; si in gratiam, ascribite benefactori, & exclamate: *Commoneatur à facie eius uniuersa terra:* **Psal. 99. 6.** *dicite in gentibus, quia Dominus regnavit.*

§. III.

Iosephi Patriarchæ, & Saulis regis Fortuna à Deo gubernata.

Vultis videre regnum eius? Vt olim, per ipsum mare, duxit Israëlitas in terram sanctam; ita quotidie adhuc homines, per medios fluctus, per tumentes procellas, per breuia & Syrtes; per prosperos & aduersos casus, ducit ad portum æternæ felicitatis. Nunquid enim innocentissimum Iosephum, per inuidiam, per odia, per coniurationem insidiâsque, & immites fratrum manus, per cisternam, per seruitutem, in quam, pro mancipio venditus est; per impurissimæ leænæ & leænæ calumniam, per diuturnum carcerem (nam tribus annis in custodia fuit deten-

Isc. Sa-
lian. An-
no Mūdi
2326. &
An. 2317.

detentus) denique per ingratiſſimi pincer-
næ obliuionem, vexatum, probatūmque
duxit? Et quò, per tot casus, duxit? ad
summum penè culmen dignitatis. Nam fra-
trum terror, patris nutritor, AEgypti Ser-
uator, regi proximus fuit. Ita, de mala *For-*
tuna, in bonam translatus docuit nos, di-
uinæ Prouidentiaē bonitatem, etiam in tri-
stissimis *Casibus*, non defuisse. Quò celsius
turris educenda est, eò profundiora neces-
saria sunt fundamenta. Extollere Iosephum
voluit Deus; vt in altum efferret, profundè
humiliauit. Magis splendent, quæ magis
poliuntur. Quid quòd ea sunt Numinis iu-
dicia, vt voluerit illos ipsos fratres, per eum
viuere, qui ei mortem sunt machinati? *Mi-*
ſit ante eos virum: in seruum venundatus est
Ioseph. Humiliauerunt, in compedibus, pedes
eius: ferrum pertransijt animam eius, donec
veniret verbum eius. Non ergo impatiens,
non pusillanimis factus est, in vinculis, Io-
seph; non accusauit *fortunam* suam, non co-
gitauit de laqueo; &, quod admirandum
est patientiaē exemplum, cum pincernæ di-
ceret: *innocens in lacum missus sum*, non ad-
didit, cuius id culpâ, aut calumnia sit fa-
ctum, neque impiam mæcham voluit diffamare;

Psal. 104
17.

Gen. 40.
15.

mare ; sed cetera Deo committens, generosa mente, expectauit, *donec veniret verbum eius*, fierétque, quod ei Dominus, per manipulos & stellas eum adorantes, prædixerat. Itaq; *eloquium Domini inflammavit eum*, vt spe inflammatus, neque *Fortunam* suam ex impatientia; neq; Deum suum, ex ignorantia, accusaret. Quare tandem, constituto tempore à temporis authore, *misit rex, & soluit eum, princeps populorum, & dimisit eum. Constituit eum Dominum domus sue: & Principem omnis possessionis sue.* Quis hoc fecit? Deus fecit: per varios casus fecit: deniq; per somnium Pharaonis fecit. Non liberauit illū carcere pater, qui existimabat mortuū: non fratres, qui de eo nihil ampliùs cogitauerunt: non pincerna ingratus, qui, plus quàm duobus annis, tam boni vatis immemor fuit. Quid facit Deus? somnium mittit regi. nemo intelligit. septem boues pingues & septem macilentæ, pincernæ memoriam refricuerunt, & Iosephum extra-xerunt è carceris squallore; maiorémq; fecerunt, quàm domi, apud parentes, vnquam extitisset. Hæ sunt viæ Domini. Quas qui non nouit, à Domino esse, nequaquam potest esse *sorte sua* contentus; qui autem per-spectas

spectas

30 Cap. II. Remedium patientia est,

1. Reg. 9. 3. spectas habet; *Casum* non tam *Casum*, quam diuinum consiliū appellat. Quale utique fuit etiam illud, cum Saul amissas asinas quærens regnū inuenit. Misit eum Cis pater, ut iumenta reduceret; at Deus misit, ut in regem vngeretur. Hic *casus* Sauli accidit, qui utiq; nesciuit, simul quæri asinas & coronas: at qui Deo *casus* non fuit, qui illi vnā viam ad vtrūque fecit. Agē igitur, quò nos *Casus* trahunt retrahuntque, sequamur.

Virg. 5.
Æn.

*Quidquid erit, superanda omnis Fortuna
ferendo est.*

§. IV.

*Casu usus Deus, ad artem medicam, & urbem
erigendam; sicut & ad S. Martinum
miraculose sanandum.*

Cælius
lib. 14.
cap. 13.

Sed videamus alios *Casus*, diuino iudicio; hominum consilijs aut factis intercedentes, qui vulgò temerè, aut fortè fortuna existimantur interuenisse. Atque, ut à vero casu ordiamur, Syrna, Caria ciuitas à Podalirio est condita, quem casus extulit alienus. Is enim cum, in Caria, à caprarum pastore seruatus, ad Damathū regem, foret perductus, eius filiam nomine Syrnā tecto delapsam, misso ex utroque brachio sanguine;

ne;

nè, persanauit. Quod rex admiratus, generum sibi optauit, Chersoneso illi tradita: in qua Podalirius ciuitatem condidit, de vxoris nomenclatura, *Syrnem* appellatam. Syrna igitur cadendo Podalirij primùm artem, tum etiam *fortunam* extulit in sublime. Hoc consilium fuit Dei, fortè non meritam deijcere Puellam, vt medicum erigeret. Sic enim etiam de cæco à se illuminando, *respondit IESVS; neq; hic peccauit, neq; parentes eius, sed vt manifestentur opera Dei in illo.*

Ioan. 3. 9.

Qua de causa D. Martino quoque, è scalarum casu, multis vulneribus affecto, in sequenti mox nocte, Angelus contusi corporis ita liuores salubri vnguento deliniuit, vt, postero die, nihil omnino incommodi persentisceret: scilicet *vt manifestarentur opera Dei in illo; aut vt ipsius quoque D. Martini sanctitas manifestaretur.* De his talibus dici potest.

Bonfin.

lib. 5.

Dec. 11.

Attulit ipse viris optatum Casus honorem. nam & diuina potentia, & ipsi, in casu, sunt honorati. Sic sæpe consilium est Numini, honorem suum aut aliorum Sanctorum propagandi, cum se homines putant, casu ægrotare. Morbo siquidem adacti Diuorum patrocina implorant, &, non rarò, ad saniores

Virgil. 5.
Æneid.

niolem mentem, per malè habitum corpus,
reuertuntur. §. V.

*Casu pictor impetrat, quod arte atque ingenio
non potuit. cur?*

Plutarch.
de For-
tuna.

Vult Deus nonnullis etiã ostendere, non ingenio, vel arte, eos consequi posse, quæ, præter opinionem, diuinâ ope, aliunde consequuntur. Itaque efficit, vt *casu* aliquo, atque *fortuna* habeant causam nominis & celebritatis. Pictorem memorant, equum cum pingeret, ac reliquis quidem partibus & coloribus successum habuisset, spumę verò, quæ ad frenum allidebatur, atque cum anhelitu excidebat, raritatem non probaret, in pingendo sæpius eã absterfisse; tandem iratum impegisse impatienter tabulæ spongiam, sic, vt coloribus erat infecta; quàm iniectam mirificè expressisse & reddidisse, quod optauerat. *Hoc artificiosum proditum est memoria vnum Fortune opus*, ait Plutarchus. At non tam *Fortuna* (quæ, cæca cum sit, pingere nequit) quàm Dei erat opus dicendum; Dei, inquam, per *casum*, humanæ artis superbiam erudientis, doctisquę, sæpe, in re leuissima, humanam industriam deficere, & insciam aliunde fulciri, vt indaget, vnde fulciatur.

§. VI.

§. VI.

Casu jaculati, diuina manu directi.

Huc spectat & illud, quod de puerulo memorat Olaus, cui itidem & *Casus*, & Deus insignem gloriam peperit; quando, hoste Groningam Frisonum urbem obsidente, artem parentis imitari volens innocens filiolus, igne in magnum tormētum bellicum immisso, caput illustrissimi ducis, in obsidione foris milites exhortantis, ferreo globo expulso, auulsit, & obsessis quietem peperit. Lusit tum puer, sed Deus serio egit, qui pueri manum in hostem direxit. Dixit olim Elisæus ad regem Israël: *Pone manum tuam super arcum. Et, cum posuisset ille manum suam, superposuit Elisæus manus suas manibus regis, & ait: Aperi fenestram orientalem. Cumque aperuisset, dixit Elisæus: Iace sagittam.* Sic nimirum Deus manum nos iubet admouere operi, sed manui nostræ manum ipse suam superponit. Nos arcum tendimus, Deus dirigit sagittam. Nostrum est telum jacere, Dei destinare. Quemadmodum, quando vir quidem tetendit arcum, in incertum sagittam dirigens, & casu percussit regem Israël, inter pulmonem & stomachum. Sagittarius, casu, Deus consilio regem percussit. Nos quoque

Olaus
Magn.
lib. 9.
cap. 28.

4. Reg. 13.
16.

3. Reg. 22.
34.

C omnes

Psal. 138

§.

omnes sæpe nescij, cum Deo, immò Deus nobiscum manum mouet. Ob quam causam ait Dauid: *Ecce, Domine, tu cognouisti omnia, nouissima & antiqua: tu formasti me, & posuisti super me manum tuam.* Hoc est, quod vulgò aiunt: *Homo proponit, Deus disponit.* Sic sæpe non sagittam, sed verbum ex ore acutius mordaciùsque sinit aliquis euolare, quo eum non tangit, quem petit; cum interim alium vulnerat; vulnere indigentem, & ex eo ictu sapientem; aut certè cum ille ipse, qui petitur, dictum aliorum accipit, quàm fuerit à dicente destinatum.

§. VII.

Præter suam, sed non præter Dei mentem, plus efficit versu, Abbas, quàm destinat.

Cæsarius

lib. 4.

cap. 55.

Ita accidit Monacho, de Ottirburg, quem diuina Prouidentia, mirabili casu, in ordine Religioso, conseruauit. Is à fallaci dæmone, & Mundi illecebris irretitus cogitauerat cœnobio, & Deo nuncium remittere. Ea, in cogitatione noctes dièsque versabatur. Stabat igitur aliquando, in choro, &, alijs matutinas preces cantantibus, ipse cantu abstinens, ac silens, mente secum agitabat, quo tempore, quòue modo, ordinem deferere vellet. Hoc orandi tædio totos matutinos

tinos cantus neglexerat. Ventum erat ad
Landes. Ibi, dum Canticum Habacuc psal-
 leretur (erat enim feria sexta) Abbas Phi-
 lippus, eius postea rei testis, velut circitor,
 vigilias obibat, visitabatque fratres, an rei
 diuinæ animis adessent. Inter circumeun-
 dum, reperit Monachum illum, tentationi
 vacantem, & vice cantus, nictantem. Quid
 aliud censuisset, quam somno victum ac se-
 misopitum esse? Igitur, tanquam ad dormi-
 tantem, se inclinans, versiculúmque illum
 ipsum, qui eo temporis momento canendus
 erat, in aures vocaliter admodum ingessit.
 Erat autem casu versiculus ille: *Egredietur* **Habacuc**
diabolus, ante pedes eius. Hac voce, & ille ad 3.
 se, & tentatio ab illo ijt. Existimans enim,
 Abbati cogitationes suas è cælo reuelatas,
 eaque propter, his Prophetæ verbis, castiga-
 tas; ipse quoque non aliter Prophetam in-
 telligens, quàm si de eiusmodi deserto
 esset locutus, noluit maledictionem hanc
 abeundo mereri, & diabolum viæ suæ ducem
 habere. Itaque plagam suam Abbati patefe-
 cit, qui mirari satis non potuit diuinæ
 sapientiæ, per tam inopinatum
 exitum, medicinam.

10550

C 2

§. VIII.

§. VIII.

*Deus, per Novitium temerè loquentem, senem
facit seria cogitantem.*

Noui & ego religiosissimum alioqui virum, qui, post quadraginta annos, in religione, exactos; tandem diuturnæ tentationi succumbens, è suo, ad ordinem PP. Carthusianorum transiit; ad suum tamen ordinem, paulo post, ferè simili ratione, postliminò reductus est. Nam eum, inter confabulandum, ut fit, juvenis tiro interrogavit, quàm diu, in priore vitæ statu, vixisset? cui ille, *Quadraginta*, inquit, *annis*. Tum novitius, Deus bone, inquit, quadraginta iam annis, inibi mansisti, & tanto tempore, non didicisti, per reliquum, quod tibi adhuc parum superest, vitæ porrò perseverare? Tetigit hoc dictum adeò hominem, ut illico suæ pristinae sese religioni restituerit; quod plane tiro ille efficere nequaquam cupiebat.

Pl. 8. 3.

*Ioan. II.
31.*

Sed Deus, qui *ex ore infantium & lactentium* perficit laudem suam, sæpe per os aliud loqui volentium, aliud & ipse loquitur; sicut & per Caipham oraculum illud fudit: *Expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Hoc enim à semetipso non dixit: sed cum esset Pontifex anni illius,*
prophe-

prophetavit, quòd IESVS moriturus erat, pro gente, & non tantùm pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum.

§. IX.

S. Bernardo obuiam missus clericus, à Deo sibi obuiam missum Bernardum experitur.

Quæ recensui, aliter dicta, atque aliter accepta, eò spectabant, vt profugos, ad semel piè inchoatum vitæ statum continuandum, reuocarent. Addam aliud, quod docet, Deum casu hominis vsum, ad eundem statum inchoandum: quod etsi ex mente loquentis euenit, euenit tamen planè, præter mentem eius, qui audiuit. Venerat aliquando in Germaniam S. Bernardus Abbas, ad pacem conciliandam, inter Lotharium regem Romanorum, & antecessoris eius Henrici nepotes. Venienti Albertus Moguntinorum Præsul, honoris ergo, Clericum, Masselinum nomine, obuiam misit. Hic, vbi Bernardum salutauit, inter cætera, dixit, *se missum à Domino suo, ad ei seruiendum.* Quod vbi audiuit Bernardus, paulisper eum intuitus, respondit: *Alius Dominus te misit ad seruiendum sibi.* Expauit, ad tam insperatum dictum, Clericus; & vbi se se

Cæsar.
lib. 1. c. 8.

collegit, denuò dixit, ab Episcopo se missum. Cui Bernardus, *Falleris*, ait, *maior Dominus misit te Christus*. Tum demum intelligens Clericus, quorsum ea verba irent, ait: *Nempe Monachum me velle fieri existimas? Apage, cum tuo cucullo, quem nunquam somniaui*. Non passus est se repelli D. Bernardus, sed, quantumuis Clerico reclamante, perstitit, affirmavitque fore, ut cucillum Monachumque indueret; non quòd ipse, sed quòd Deus iter illius ita destinàrit. Dedit manus illico Clericus, atque, in eodem adhuc itinere, Mundo rem suam sibi habere iusso, Monachus Clareuallensis factus est. Hic *casu* se obuam missum existimans Bernardo, magno Dei consilio, obuam missus est. Supra memoratis duobus, aliò, & *casu* dicta, si vel iocantes ac mordentes, vel aliud monentes consideres; diuinâ providentiâ tamen, ad constantiam & sanitatem profuerunt.

§. X.

Monetus casu dicta, consilio Dei utiliter exceptit.

Hieron.
Plat. l. 3.
de Bono

Notum est illud, sed ad rem facit, quod Hieronymus Platus, è Prædicatorum historijs, in hunc modum recitat. *Bononiæ, in primis*

primis ferè Dominicani ordinis iuitijs, vir magnus, clarusq; doctrina, cœlestium bonorum amplitudine, ad hanc (Religiosam) vitam illectus est. Cum enim Reginaldus, unus ex præcipuis illius familia, magno hominum concursu, & approbatione, verbum Dei prædicaret; Monetus (sic enim is appellabatur) de industria illius congressum & sermonem fugere consueuerat, multum sibi ab eo metuens. Tamen, in Stephani martyris natali, ad eius concionem, comitum importunitate, pertractus, primis statim verbis captus est, cum illam vocem exponeret: Ecce video cœlos apertos. Ita enim differebat, nunc quidem cœli portas ad beatitudinem patere, ita vt quiuis ingredi possit; qui autem negligentes essent, & qui Deo cor suum clauderent, ijs vicissim cœlos claudi, vt deinde intrare nō possint. Nec pluribus opus fuit; statim enim, corde immutato, qui ad eam horam tam alienus fuerat à Religione, Religionis voluntatem concepit, finita concione, Reginaldum adijt, animam suam exposuit, eumque, voti etiam vinculo adinnecto, confirmavit. Alia mens fuerat Moneti, cum templum intraret, alia ipsius Reginaldi, concionantis atque de Moneto nihil cogitantis. Itaque casus fuit, vt vnus hoc ad po-

de Bonō
stat. Re-
lig. cap.
38.

pulum diceret, veniente altero; & vt alter veniret, cū hoc ipsum diceretur, per quod Deus volebat, alioqui satis sibi cauentem, trahere ad Religionem. O quàm mirabiles hīc modi possent enumerari Vocationum; quibus homines Deus, nihil simile cogitantes, è seculi vanitate extraxit! Et aliquam multos Platus cit. loco recensuit; quos nolo hīc recoquere: qui tamen, si rectè expendantur, ad diuinam Prouidentiam videbuntur spectare; tametsi alioqui, ratione hominum, planè meri *Casus* possent censeri.

§. XI.

Diuinum Iacobi Fortunati, è casu, omen.

Marine-
us l. 10.
rer. Hisp.

Quis non Deum potiùs, quàm *Casum* agnoscat, in eo, quod Marineus refert, de Maria Petri Aragonum regis septimi vxore? quæ, antea sterilis, filium, quem tandem peperit, statim ad Ecclesiam misit, ante effigiem Virginis Mariæ, offerendum? Ingrediebatur, cum infante, magna caterua aulicorum, eo ipso tempore quo sacerdotes, qui matutinas preces cantabant (de aduentu, immo de ortu regij infantis ignari) incipiebant canere: *Te Deum laudamus*. Paulo post hinc tota pompa, ad aliam Ecclesiam, cū recens nato filio Regina, venit:

vbi

ubi itidem sacerdotes, nihil minus, quam de tali hospite cogitantes, sub ipsum ingressū venientis turbæ, canere cœperunt: *Benedictus Dominus Deus Israel*. Omen hoc fuisse diuinitus missum, comprobauit rei euentus. Siquidem infans ille Iacobus appellatus, reliquos omnes virtute superauit; post etiam, ob res præclarissimè gestas, *Fortunatus*, dictus est. Haberemus fortè & nos plures *Fortunatos*, si plures ad templum, eiusmodi tempore, quo talia solent cantari, venirent. Sed pauci tam citò se è lecto tollunt, vt matutinis precibus possint interesse. Et putant aliqui, *Te Deum laudamus* cantandum esse, si vel accedant ad preces Vespertinas.

§. XII.

Kenelmi mors & causa, casu pariter, & miraculo patefacta.

Per simili, sed infausto casu, cum pueri Kenelmi corpus Winchelcumbam veheretur, soror eius Queadrída, quæ eum, regnandi cupiditate, innocentem iusserat trucidari, ad illum Psalmi locum peruenit:

Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum, & qui loquuntur mala aduersus animam meam. Hæc dum, de fenestrâ, noua Michol, irridendo, & ad psallentium læti-

Wilhelm.
Malmesb.
de gestis.
reg. Anglor.
Psal. 108.

tiam interturbandam, caneret, oculi, vi
 diuina, cauis veneficæ orbibus euulsi illum
 ipsum versum cruore notabilem fecerunt.
 Fuit autem & illud luculentum diuini judi-
 cij testimonium; quòd, postquam Kenul-
 phus Merciorum rex Kehelmum Quendri-
 dæ sororis fidei, fratrem ipsius, filium su-
 um commendauit, eaque illum, per speci-
 em venationis, in siluas eductum à satelli-
 te obruncatum, tanquam nouum Poly-
 dorum, inter fruteta sepultum, occultauit,
 Romæ columba, super altare S. Petri, mem-
 branam litteris Anglicanis exaratam deie-
 cerit, in qua, ordine, & latrocinium, &
 locus sepulturæ occisi Kenelmi detegeba-
 tur. Sic omnia fiunt palam, sed nihil mi-
 nus latet, quàm homicidæ: & innocentia
Casusq; Deusq; patrocinator.

§. XIII.

*Gregory Pontificis VII. & Conradi II. Impe-
 ratoris futura potestatis a Deo ominosus
 & efficax casus.*

Baron.
 tom. II.
 Annal.
 An. Chr.
 1073. n.
 XVI.

De Gregorio Papa VII. refert Cæsar Ba-
 ronius, eum fuisse patria Soanensem, è Tus-
 ciæ ciuitate, natum humili loco, parente
 fabro (quod ignominia causa aduersarij il-
 li obiecerunt, cum tamen ipse Dei Filius fa-
 bræ

brifilius voluerit dici) cùm puer esset, lusitaf-
 se ad pedes patris ligna dolantis; atque tum
 ex reiectaneis segmentis, cum nesciret litte-
 ras, casu elementa illa formasse, ex quibus
 simul coniunctis illud Dauidicum exprime-
 retur oraculum: DOMINABITVR A MA-
 RI VSQVE AD MARE; quo significaretur
 (manum pueri ductante Numine) eius fore
 amplissimam in Mundo auctoritatem. *Hac*
cunabula eius, & quod in puero praestensum est
diuinitus signum, ait Cardinalis. Vnà ergo
 fuit videre, in puero casum, & à Deo vati-
 cinium; quod nequaquam credendum est,
casu accidisse, sed consilio diuino. Quem-
 admodum & illud, quod Gotfridus Viter-
 biensis de Conrado II. Romanorum Impe-
 ratore refert his verbis: *Cuano dux erat, sum-*
mus inter Principes, sperans sine dubio Imperi-
um obtinere: qui à ceteris principibus interroga-
tus: Quisnam ad imperium aptior videretur?
Respondit quasi derisorie, dicens: Nepos meus
dux Conradus videtur ad Imperium aptissimus.
Credebat enim hoc impossibile, & propterea eum
nominauit. Quo audito, vniuersi laudant eun-
dem Conradum, & eligunt eum. Dux verò
Cuano contra dixit. Sed tamen praeualuit ele-
ctio vniuersorum.

Psal. 72.

Gotfr.
 Viterb.
 part. 17.
 Chroni-
 ci.

§. XIV.

*Mirabilis Casus Sartoris furtum miraculosa
scriptura prodentis.*

Addam, quod oculatus testis retulit, de Sartore quodam, qui iuuenis adhuc, in Austria, magistro suo 50. florenos subduxit, & cum illis abiens varias prouincias est peruagatus, donec & ipse Magistrum ageret. Abierunt à furti tempore 50. itidem anni. Accidit ergo vt grandæuus, in foro obambulet, pueris in tabula nugas agentibus, cretaque, haud scitè, varias lineas ducentibus, per modum litterarum. Accedit senex sartor, bis utique puer, scripturæque omnis ignarus etiam ipse iocari pingeret; incipit: & ecce nescius, quid scriberet, eleganter in yalua hæc verba exarauit: EGO SVM FVR. Quæ verba cum aliqui scholares pueri legere nossent, factus est repente clamor ingens iuuenilis turbæ sartorem FVREM FVREM proclamantis. Inde fama facta est, eū furem esse. Defertur res ad senatū, citatur, reus, examinatur. faterur priscū crimen. suspenditur leue quidem, sed triste pondus. Ita ludendo se prodidit; prodendo, crimen, in hac vita, luit, quod in alteram vitam dilatū, æternis ignibus nunquam satis expiasset. Scilicet

licet duplex & diuersa est ratio hominibus
oculos aperiendi, per secundos *Casus*, & per
aduersos, vt se, & Deum nōrint. Olim Io-
nathas filius regis extendit *summitatem vir-*
ga, quam habebat in manu, & intinxit in fa-
uum mellis, & conuertit manum suam ad os su-
um, & illuminati sunt oculi eius. Tobias au-
tem felle piscis visum recepit. His utiq; du-
plex modus illuminandorum hominum sig-
nificabatur. Alij melle beneficiorum, alij
felle tribulationis curantur, vt agnoscant
eum, qui prosperitate potest homines rege-
re, & aduersitate. *Cum prosperitas adest*,
inquit S. Chrysostomus, *tunc maxime tem-*
pus orationum est, lachrymarum, & compun-
ctiois, & cautele. In tribulatione namq; ipsa
tribulationum natura vel inuitos nos corripit,
& modestos facit: ablatò verò tali freno, timen-
dum, ne ad torporem declinemus: ne de nobis
Psalmista dicat: *Cum occideret eos, quarebant*
eum, & reuertebantur, & diluculo veniebant
ad eum. Ita in vtrisque, prosperis &
aduersis, *Casibus*, Deus do-

minatur.

C A-

1. Reg.

14. 27.

Tob. II.

II.

S. Chry-
sost. hō.

17.